

HRVATSKO DRUŠTVO ZA VELIKE BRANE

BRANA PERUĆA

Ova brošura pripremljena je kao kratak opis radova na sanaciji brane Peruća na rijeci Cetini, i kao poziv HRVATSKOG DRUŠTVA ZA VELIKE BRANE za KONFERENCIJU s istom temom koja će se održati u Splitu u rujnu 1995. godine.

Tim za vođenje radova na sanaciji brane Peruća na Konferenciji o povećanju snage i revitalizaciji hidroelektrana održanoj u Firenci u prosincu 1993., na kojoj je predstavljena i studija o sanaciji brane Peruća (s lijeva na desno)

HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA

elektroprojekt

Marin VILOVIĆ, dipl.ing. grad.

Rukovoditelj tima, Hrvatska elektroprivreda

Dr. Josip RUPČIĆ, dipl.ing. grad.

Voditelj projekta, Elektroprojekt inženjering d.d.

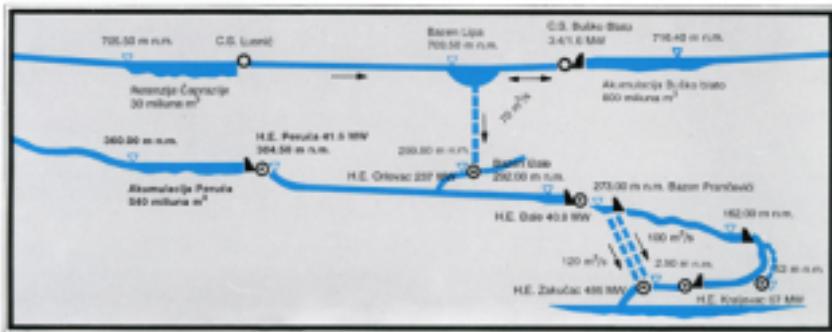
Mijo ZEC, dipl.ing. grad.

Nadzorni inženjer, Hrvatska elektroprivreda

Zvonimir SEVER, dipl.ing. grad.

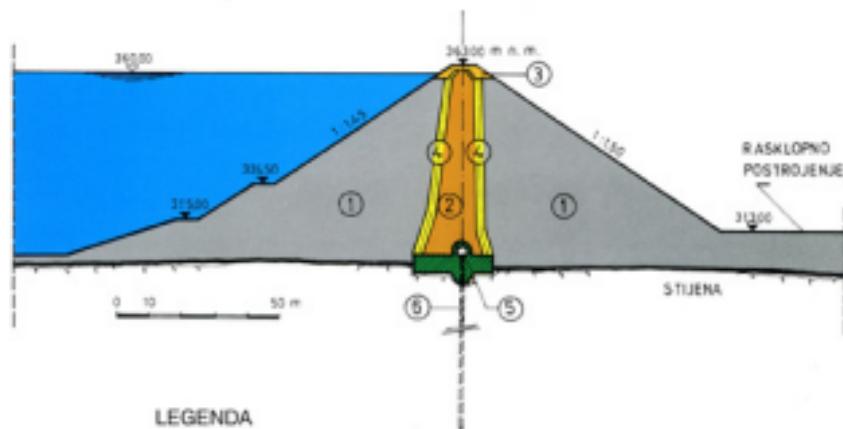
Projektant, Elektroprojekt inženjering d.d.

HIDROENERGETSKI SUSTAV CETINE

Brana Peruća s akumulacijskim jezerom i hidroelektranom dio je hidroenergetskog sustava izgrađenog u sливу rijeke Cetine. Površina siliva Cetine je 4150 km^2 , a srednji protok na ulazu u Jadransko more $102 \text{ m}^3/\text{s}$. Brandom Peruću ostvareno je akumulacijsko jezero volumena 541 milijun m^3 kojim se kontrolira oko 40% ukupnih vodnih količina rijeke Cetine. Radi toga ono ima značajnu ulogu u regulaciji vodnog režima, a time i u proizvodnji električne energije u ovom hidroenergetskom sustavu koja prosječno iznosi oko 3.000.000 MWh godišnje i predstavlja glavni izvor energije za južni dio Hrvatske.

Brana je nasuta, zoniranog poprečnog presjeka, s centralnom glinenom jezgrom i potpornim zonama od kamenjarenog kamena. Visina brane je 63 m a dužna u kruni 450 m. Budući se pregradni profil brane nalazi u području propusnih vapnenaca, njegova vododržljost osigurana je izgradnjom injekcijske zavjesе dubine do 200 m, dužine 1600 m i ukupne površine oko 260.000 m² (Sl. 1).

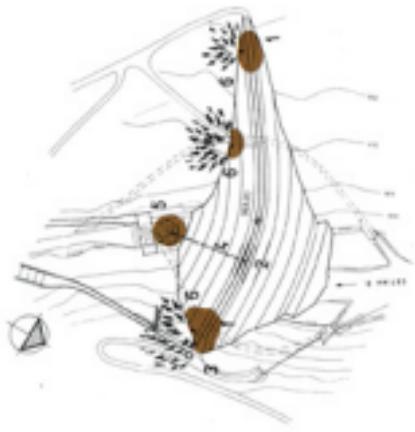

Slika 1. Presjek brane

Brani Peruću minirala je 28.1.1993. godine u 10 sati 48 minuta i 55 sekundi bivša Jugoslavenska armija. Vodostaj u jezeru bio je na koli 356,20 m n.m. Točno vrijeme aktiviranja eksploziva zabilježile su seizmičke postaje. Rezultati analize seismograma pokazali su da je eksploziv aktiviran u vremenskom intervalu od oko 10 s, aktivirano je 20-30 t TNT, a energija eksplozije odgovarala je energiji potresa magnitudo M=2,4.

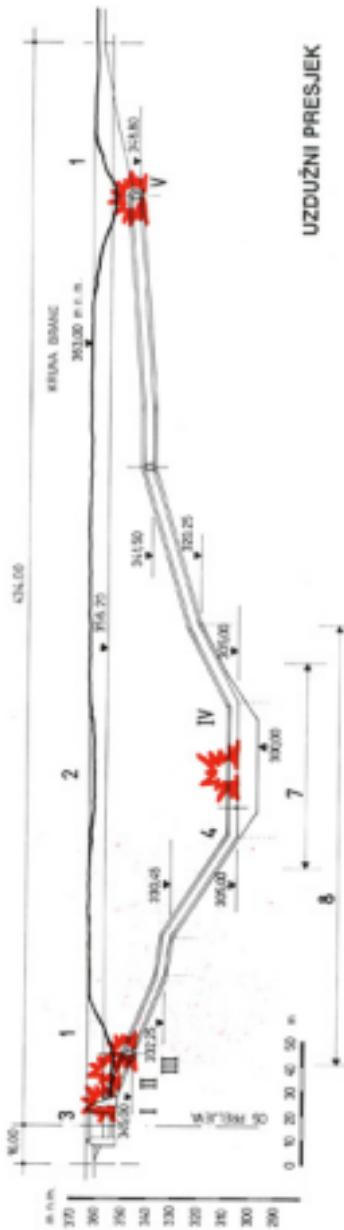
Najveća oštećenja nastala su na lijevom kraju brane, gdje je uništen desni zid, zapornica i most preko preljeva, a na kruni brane uz preljev formiran je krater promjera 25-30 m, dubine oko 10 m. U središnjem najvišem dijelu brane, u dužini od oko 50 m došlo je do slijeganja u veličini od oko 2,5-3,0 m. Na desnom kraju brane formiran je krater promjera 25-30 m, dubine 6-7 m. Budući je najveći dio eksploziva postavljen na 3 mjesto u injekcijskoj galeriji, ona je potpuno uništena u dužini od oko 110 m. A na preostalom dijelu u dužini od oko 260 m u betonu su nastale pukotine, ali je u poprečnom presjeku galerija uglavnom zadрžala svoj oblik. Potpuno i teško oštećeno dijelove galerije ispunio je materijal glinene jezgre brane (Sl. 2). Slijeganja brane, prema rezultatima mjerenja koja su obavljana od 29.1.1993. do 10.2.1994., bila su najveća u središnjem najvišem dijelu i iznosila su oko 1,5 m, odnosno oko 2,5% visine brane, od čega se oko 90% desilo u razdoblju pradnjenja jezera od 29.1.1993. do 12.3.1993. godine. Prema tome, ukupna slijeganja središnjeg dijela brane, uključivo inicijalnu prilikom eksplozije, iznosila su 4-4,5 m.

SITUACIJA

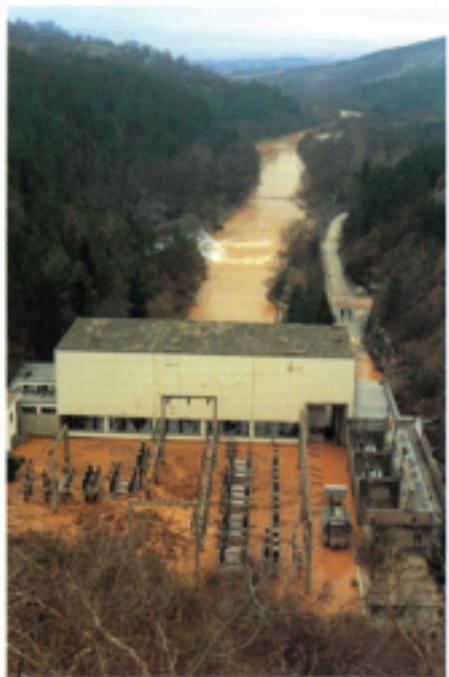

LEGENDA

- 1. Krater na desnom i lijevom kraju brane
  - 2. Utečnuće u srednjem dijelu brane
  - 3. Prelev
  - 4. Drenažni ocvod
  - 5. Komadi glineve jezgre
  - 6. Unuterni ulazi u galeriju
  - 7. Potpuno uništena galerija
  - 8. Galerija potpuno ispunjena glinom
- I, II, III, IV, V PREPOSTAVLJENE TOČKE MINIRANJA

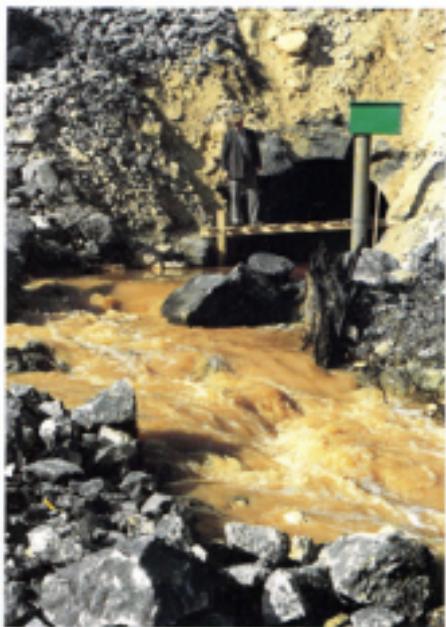
Slika 2. Situacija i uzdužni presjek brane Peruća

Pogled na strojarnicu i rasklopno postrojenje HE Peruća nakon miniranja brane. Voda je protjecala kroz razrušenu injekcijsku galeriju i drenadni odvod na rasklopno postrojenje iznoseći komade glinene jezgre promjera i do 0,50 m

Unutrašnjost strojarnice HE Peruća kojoj je pod pokriven slojem glinovitog materijala debeline i do 0,50 m

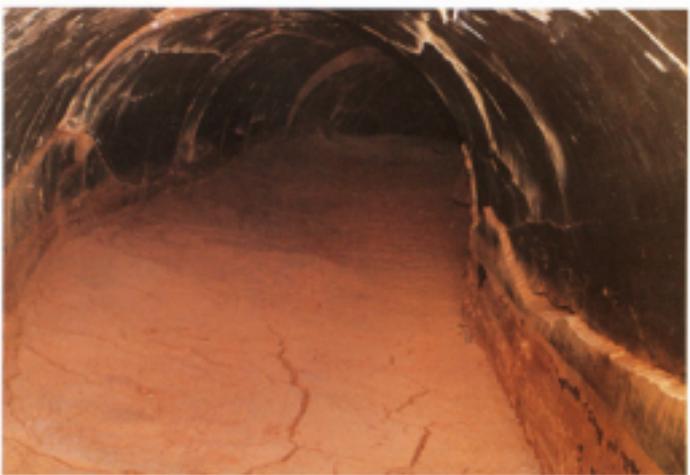

Iz injekcijske galerije voda je istjecala kroz pristupni tunel u količini od oko 600 l/s

Rekonstrukcija potpuno razrušene galerije: iskop glinenog materijala pomiješanog s betonskim blokovima razrušene galerije pod zaštitom čeličnih lukova i platica.

Djelomično razorena injekcijska galerija s nataloženim glinem materijalom

Da bi se što točnije odredila mesta i stupanj oštećenja pojedinih dijelova brane, posebno glinene jezgre, planirani su opsežni istražni radovi. Zbog stalne opasnosti od neprijateljskih napada provedena su samo opažanja slijeganja brane. Stoga su idejna rješenja sanacije postavljena samo na osnovi vizualnog pregleda oštećenja brane i rezultata slijeganja. Polazne postavke bile su sljedeće:

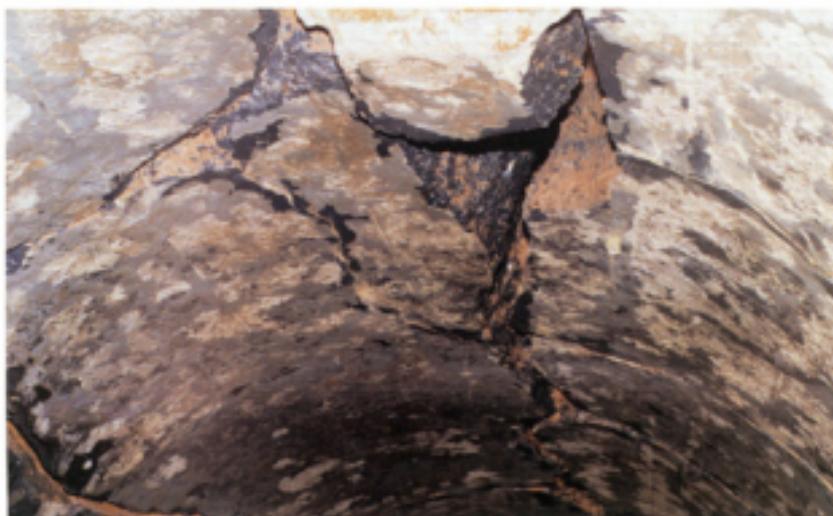
- * na lijevom kraju rekonstruirati središnji, jezgrovni dio brane,
- * na desnom kraju, s obzirom na malu visinu, rekonstruirati branu u cijelom poprečnom presjeku,
- * rekonstruirati gornji dio brane na cijeloj dužini u visini od 5 do 10 m,
- * obnoviti injekcijsku galeriju u cijeloj dužini,
- * nizvodna potporna zona nije ozbiljnije oštećena i može preuzeti funkciju nosivog dijela brane,
- * preliv obnoviti u cijelosti,
- * voditi računa o mogućnostima evakuacije velikih vodnih valova Cetine za vrijeme sanacije kroz temeljni ispušti i turbinske dovode HE Peruća,
- * voditi računa o promatranju ponalažanja brane nakon izvedenih sanacijskih radova.

Postavljene su četiri osnovne varijante sanacije, i to:

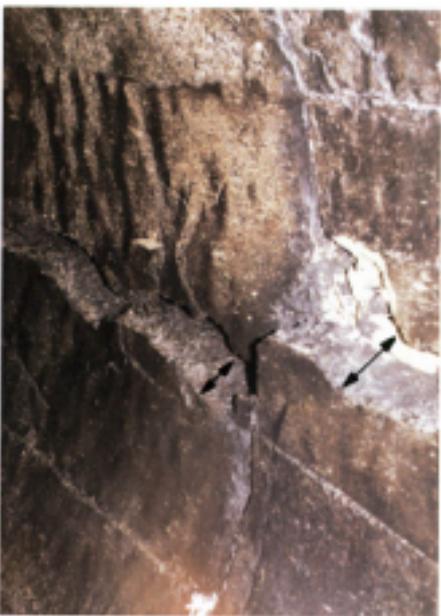
1. Rekonstrukcija jezgrovog dijela brane na cijeloj dužini.
2. Sanacija jezgre brane u središnjem dijelu izvedbom dijagrame od plastičnog betona, te zamjena jezgrovog dijela na lijevom kraju i rekonstrukcija cijelog poprečnog presjeka na desnom kraju brane prema izvornom projektu s glinenom jezgom.
3. Sanacija jezgre brane u središnjem dijelu injektiranjem i postupkom "jetgrouting", a lijevog i desnog kraja brane kao u varijanti 2.
4. Izvedba uzvodnog ekranu kao vodonepropusnog elementa brane, te zamjena jezgrovog dijela na lijevom kraju i rekonstrukcija cijelog poprečnog presjeka na desnom kraju brane kamenim materijalom.

U varijanti 1. razmatrana je izvedba vododrživog dijela brane od gline i zastitbetona, a u varijanti 4. izvedba uzvodnog ekranu od armiranobetonskih ploča, gline i PEHD folije, tako da je ukupno obradeno sedam rješenja.

Pukotine u betonu svoda galerije

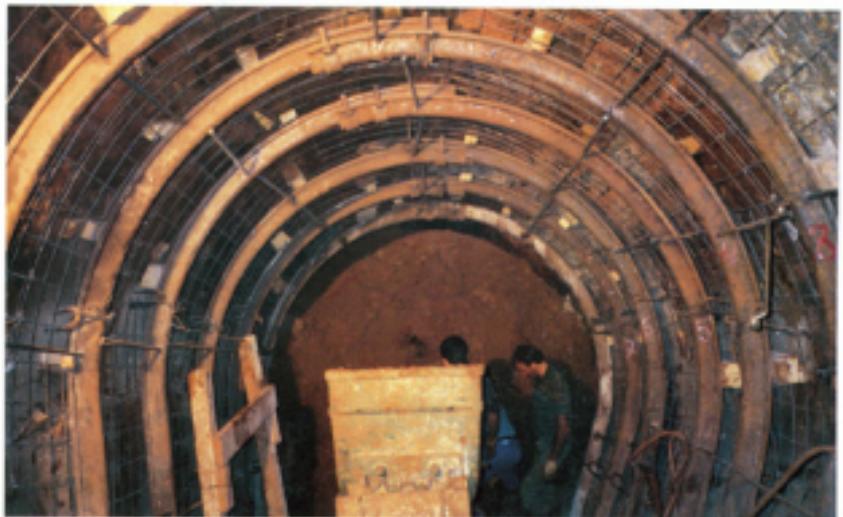

Usporedba varijanti sanacije brane provedena je kvantitativnom i kvalitativnom analizom. Kvantitativna analiza provedena je na osnovi ekonomskog vrednovanja varijanti određivanjem sadašnje vrijednosti doprinosu akumulacijskog jezera Peruća proizvodnji električne energije kroz razdoblje od 50 godina na nizvodnim hidroelektranama hidroenergetskog sustava Cetine od koje su oduzeti troškovi sanacije brane za pojedine varijante. Kvalitativna analiza provedena je prema sljedećim karakteristikama pojedinih rješenja: pouzdanosti, složenosti građevinskih radova, mogućnosti naknadne intervencije u slučaju potrebe popravka, te mogućnosti energetskog korljenja dijela akumulacijskog jezera za vrijeme sanacije. Rezultati kvantitativne i kvalitativne analize pokazali su da je najpovoljnija varijanta 2.

Nizvodni pomak betonskog svoda galerije od oko 15-20 cm

Obnova djelomično razrušene galerije čeličnim lukovima i stojem mlatznog betona

Osnovna koncepcija sanacije brane po ovoj varijanti jest da se u središnjem dijelu kao vodonepropusni element brane izvede dijaphragma od plastičnog betona, na lijevom kraju brane u dužini od oko 100 m zamjeni njezin jezgrovni dio, a na desnom kraju također na dužini od oko 100 m zamjeni materijal cijelog poprečnog presjeka brane, prema izvornom projektu s glinenom jezgrom kao vodonepropusnim elementom brane. Na središnjem dijelu brane na kojem se izvodi dijaphragma rekonstruira se gornji dio brane u visini 5-10 m, prema izvornom projektu. Injekcijsku galeriju predviđeno je obnoviti od pristupnog tunela na lijevom kraju do drugog pristupnog tunela na desnom kraju brane. (Sl. 3 i 4).

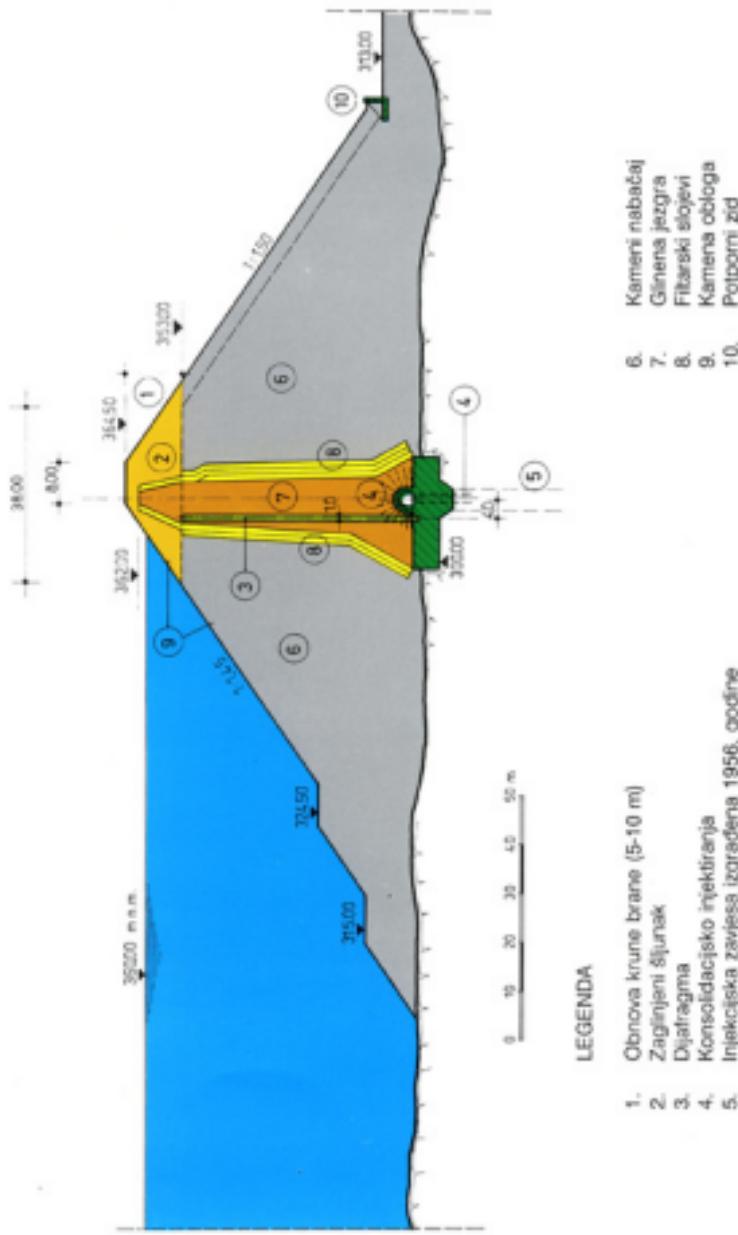
Dijaphragmu je predviđeno izvesti iz plastičnog betona u glinenoj jezgri brane uzvodno od injekcijske galerije na osnovu razmaku od 4 m. Debljina dijaphragme je 1 m, a predviđeno je da bude izvedena hidrauličkim rezecem s plateau na brani koji je dovoljno širok za istovremeno izvođenje dijaphragme i komunikaciju po cijeloj dužini brane. Dijaphragma se temelji na betonskom bloku, odnosno stjeni, a otječište spoja u temelju predviđeno je injektiranjem iz injekcijske galerije. Zonu nizvodnih filtera predviđeno je konsolidirati injektiranjem kako bi se dobio kvalitetan kontakt između jezgre i nizvodne potporne zone brane. Na taj način izbjegći će se moguće znatnije deformacije dijaphragme, prvenstveno uslijed hidrostatskog pritiska.

Obnova injekcijske galerije predviđena je iz nekoliko razloga. Jedan od navažnijih je da rjezina obnova predstavlja istražni rad koji će dati vrlo dobar uvid u određenja glinene jezgre u području najvećih hidrostatskih pritiska na cijeloj dužini brane, uključivo i mesta gdje je brana mirirana. Iz obnovljene galerije moći će se vrlo kvalitetno obaviti kontaktno injektiranje dijaphragme i njezinog temelja, kontrolirati vododrživost injekcijske zavjesa i intervenciji na mjestima na kojima je to potrebno. Tijekom eksploatacije galerija će vrlo dobro poslužiti za kontrolu vododrživosti dijaphragme, a u sklopu potrebe i za dodatne intervencije u smislu sprečavanja procjedivanja.

Obnova galerije predviđena je općenito na dva načina. Na dijelovima na kojima galerija nije urušena predviđeno je podgradjivanje čeličnim lukovima te izvedba betonske obloge mlaznim betonom debljine 15 cm, armirane dvostrukom čeličnom mrežom. Na dijelovima gdje je galerija uništena predviđen je iskop pod zaštitom čeličnih lukova i platica te izvedba betonske obloge debljine 80 cm.

Obnovljeni dio potpuno razrušene galerije betonskom oblogom debljine 80 cm

Silka 3. Konačno rješenje - tipični poprečni presjek

LEGENDA

1. Rekonstrukcija brane prema izvornom projektu
2. Dijafagma od plastičnog betona
3. Rekonstruirana galerija
4. Konsolidacijsko injekovanje

Slika 4. Konačno rješenje - uzdužni presjek

Radovi na sanaciji brane počeli su 1.8.1993. godine i to sanacijom injekcijske galerije. Nasuprot predviđanjima da će galerija biti sanirana za 5-6 mjeseci, znatno veća oštećenja od očekivanih produžila su radove za oko godinu dana. Dubina obnovljene galerije iznosi oko 350 m.

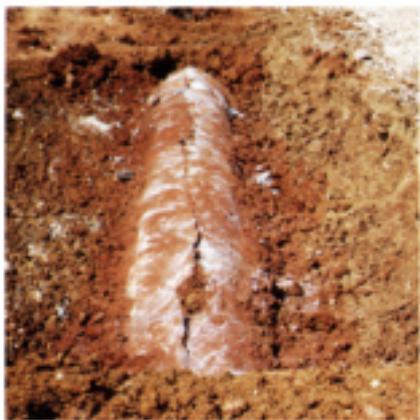
U ožujku 1994. godine počeli su radovi na uklanjanju materijala gornjeg dijela brane do kote 358, odnosno 353 m n.m., jezgrovog dijela brane na lijevom kraju do kote 329 m n.m., te cijelog poprečnog presjeka brane na desnom kraju do kote 344 m n.m. Iskopano je oko 120.000 m^3 materijala brane što predstavlja oko 14% njezinog ukupnog volumena koji iznosi 874.000 m^3 . Prilikom iskopa vodilo se računa o ponovnoj ugradnji materijala u branu, radi čega je selektiran i deponiran u njezinoj neposrednoj blizini.

Završeni iskop lijevog kraja brane

Najniži dio iskopa
lijevog kraja brane,
kota 329 m n.m., s
razrušenom
galerijom potpuno
ispunjenoj glinom

Dio djelomično razrušene galerije na desnom kraju brane

Novoizgrađena galerija s pristupnim tunelom na lijevom kraju brane

Nakon iskopa pristupilo se izgradnji galerije na tim dijelovima brane. Galerija je završena krajem srpnja 1994. godine, pa je na lijevom i desnom kraju odmah nastavljeno ponovno nasipavanje do kote 353 m n.m., odnosno 358 m n.m.

Tijekom izrade projektne dokumentacije za sanaciju brane provjerene su karakteristike poplavnih valova rijeke Cetine i ustanovljeno je da je protočni kapacitet preljeva potrebno povećati sa sadašnjih 360 na 420 m^3/s , kako bi se pri maksimalnom radnom vodostaju u akumulacijskom jezoru mogao evakuirati vodni val 1000-godišnjeg povratnog razdoblja. Posljedica toga je povišenje poplavnog vodostaja za oko 1,5 m, što je zahtijevalo i povišenje krune brane s kote 363 na 364,5 m n.m., odnosno proširenje nizvodne potporne zone brane za oko 6 m.

U cilju osiguranja od gubitka isplake prilikom izvođenja dijafragme provedeno je konsolidacijsko injektiranje gline na jezgre brane. Izvedeno je oko 5700 m bušotina. Prosječni utrošak injekcijske smjese iznosio je oko 90 l/m^3 bušotine. U srednjem najvišem dijelu brane u dulini od oko 55 m prosječni utrošak injekcijske smjese iznosio je oko 170 l/m^3 bušotine, dok je na preostalom dijelu u dulini od oko 200 m iznosio oko 53 l/m^3 . Injektirano je smjesom slijedećeg sastava: 80% cementa, 20% bentonita s omjerom suhe tvari i voda između 1:2 i 1:2,5.

Dijafagma od plastičnog betona izvodi se na dužini brane od 256 m. Njegina dubina je varijabilna i kreće se od 17 do 50 m, a ukupna površina iznosi oko 9000 m². Rov za dijafragmu iskopa se hidrauličkim rezacem pod zadnjom isplakom. Sastav plastičnog betona je slijedeći: 112 kg cementa, 36 kg bentonita, 102 kg kamenog brašna, 1527 kg pijeska i 337 l vode. Prema rezultatima laboratorijskih ispitivanja tlačna čvrstoća betona nakon 28 dana iznosi 1,67 MN/m², a modul elastičnosti 341 MN/m².

Izvedba dijafrigne od plastičnog betona u glinenoj jazgi brane: iskop hidrauličkim rezacem

Zubi hidrauličkog rezaca

Nasipavanje lijevog kraja brane, kota 338,50 m n.m.

IZVOĐAČI RADOVA

KONSTRUKTOR Split

Rekonstrukcija galerije, iskop
i nasipavanje brane

GEOTEHNIKA Zagreb

Konsolidacijsko injektiranje

GEOTEHNIKA - BAUER
Zagreb - Schrobenhausen

Izvedba dijaphragme

MAN GHH
Ginsheim - Gustavsburg

Hidromehanička oprema preljeva

Zagreb, listopad 1994.

CETINA HYDROPOWER SCHEME

The Peruća dam, together with the reservoir and hydroelectric power plant, is a part of the hydropower scheme constructed in the Cetina River catchment. The Cetina catchment area is 4,150 km², and the mean discharge at the mouth into the Adriatic Sea is 102 m³/s. The Peruća dam forms the 541 mil. m³ reservoir regulating about 40% of total Cetina river water volume. Thus, the Peruća reservoir has a significant effect on water regime regulation and consequently on power generation in this hydropower scheme which is in average about 3,000,000 MWh per year and presents the main energy source for the southern part of Croatia.

The dam is of rockfill type, with zoned cross-section consisting of centrally placed clay core, filter layers and crushed stone upstream and downstream shells. The dam is 63 m high and 450 m long in crest. Since the dam is founded on the permeable limestone the watertightness of the dam profile and the reservoir is achieved by construction of 200 m deep and 1,600 m long grout curtain with total surface area of 260,000 m² (Fig.1).

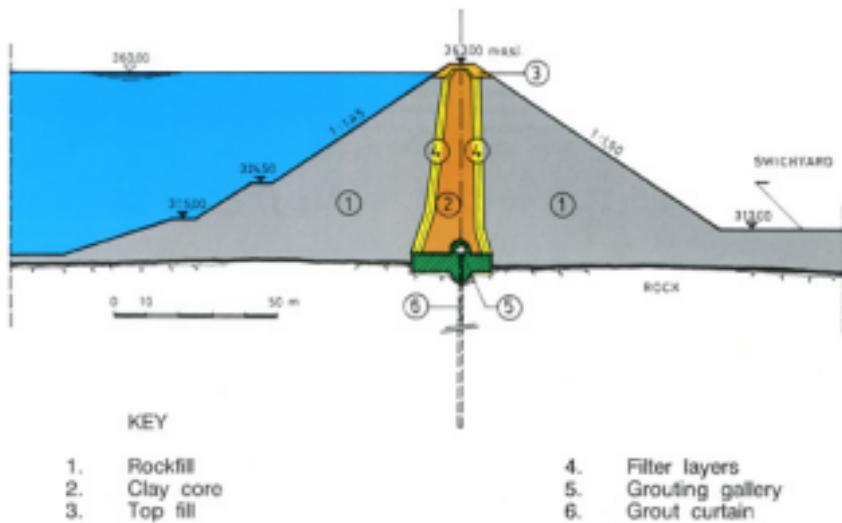
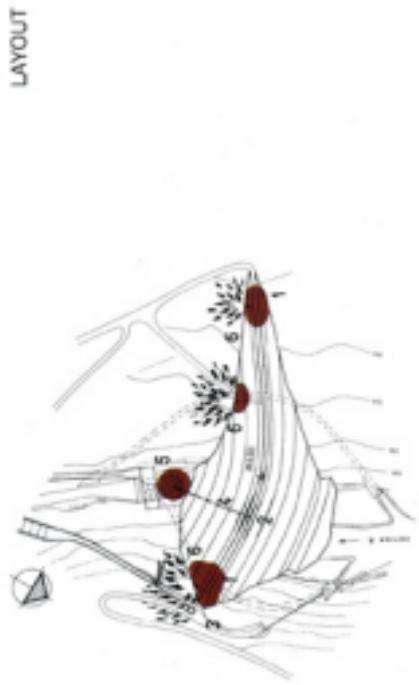

Figure 1. Dam cross-section

The explosive set in the Peruća dam by the former Yugoslav Army was blasted at 10:48:55 on January 28, 1993. The reservoir level was 356,20 m a.s.l. The exact explosion time was recorded by the seismic stations. The seismogram analyses have proven that the explosions took place in approximately 10 s intervals, that 20-30 t of TNT explosive charges were blasted, and that the energy released during the explosion corresponded to energy of an earthquake of magnitude 2.4.

The major damage was suffered by the left dam end, where the right wall, spillway gate and the access spillway bridge were destroyed, and the crater 25-30 m in diameter and about 10 m deep was formed in the dam crest by the spillway. The highest central dam section, some 50 m long, subsided for approximately 2.5 - 3.0 m. A crater 20-25 m in diameter and 6-7 m deep developed on the right dam end. Since the majority of the explosive was set in three points in the grouting gallery, the gallery was completely destroyed in approximately 110 m long stretch. The concrete cracks appeared on the remaining 260 m; however, it generally retained its cross-section shape. The completely and heavily damaged gallery sections were filled with the clay core material (Fig. 2). According to the results of measurements carried out from January 29, 1993 to February 10, 1994, the settlement was the most intensive in the highest central dam section, namely 1.5 m or 2.5% of the dam height; 90% of the settlement occurred during the reservoir discharge from January 29, 1993 to March 12, 1993. Thus, the total central dam section settlement, including the initial settlement during the explosion, was 4-4.5 m.

- KEY**
1. Craters on the right and left dam ends
  2. Subsidence in the central dam section
  3. Spillway
  4. Drainage outlet
  5. Chunks of clay core
  6. Caved-in gallery entrances
  7. Gallery completely destroyed
  8. Gallery completely filled with clay
- I, II, III, IV, V = ASSUMED BLASTING POINTS

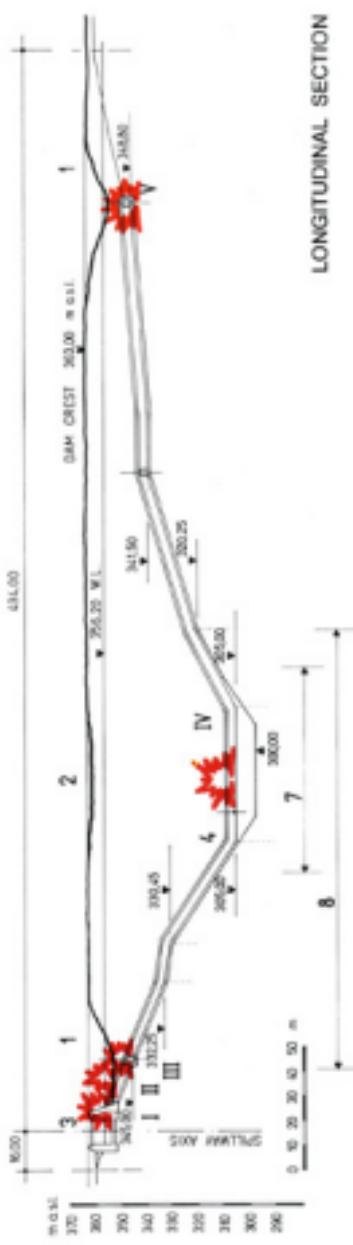
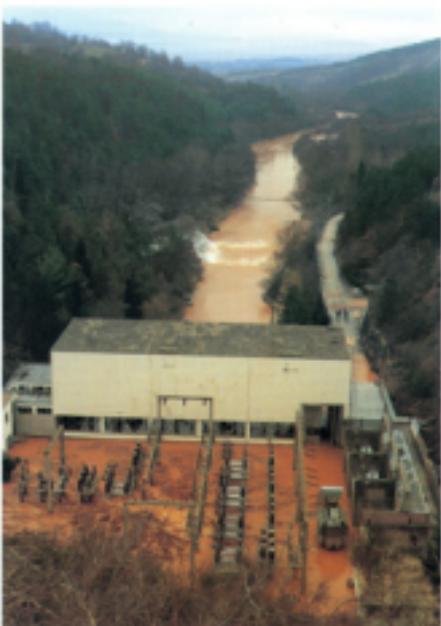

Figure 2. Perúca dam layout and longitudinal section

Reconstruction of the completely destroyed gallery: excavation of clayey material mixed with the concrete blocks from the gallery carried out under the protection of steel arches and concrete panels.

A view of the Peruća HPP power house and switchyard after the explosion. The water was flowing through the destroyed grouting gallery and drainage outlet to the switchyard carrying along the clay core chunks reaching 0.50 m in diameter.

Počiniški destroyed grouting gallery with deposited clay.

The comprehensive investigation works were planned in order to exactly determine the sites and extent of damage caused to the dam sections, particularly the clay core. However, due to permanent danger of the enemy attack on the dam site, only the dam settlement monitoring was performed. Therefore, the Feasibility Studies for the dam remediation were based on the results of the visual inspection of the dam damage and the settlement results. The initial concepts were as follows:

- * in the left dam end, reconstruct the central core section of the dam,
- * in the right dam end, due to small height, reconstruct the complete dam cross-section,
- * reconstruct the dam crest along the entire length and to the height of 5 to 10 m,
- * reconstruct the grouting gallery in full length,
- * the downstream rockfill shell is not seriously damaged and can assume the function of the dam supporting section,
- * reconstruct the spillway in full,
- * take care of the Cetina flood water evacuation during remediation works through the bottom outlet and the Peruća HPP headrace tunnel,
- * take into consideration the monitoring of the dam behavior after its remediation.

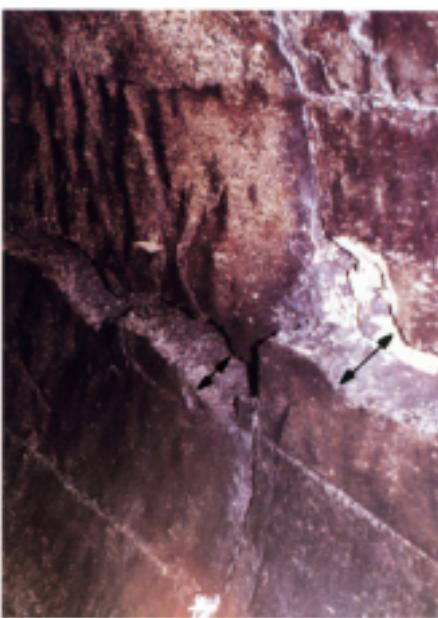
Cracks in the gallery arch concrete.

Four basic remediation alternatives have been set, as below:

1. Dam core section reconstruction along the complete length.
2. Dam core remediation in central part by construction of the plastic concrete cut-off wall, dam core section replacement in the left dam end and reconstruction of the complete cross-section in the right dam end, according to the original design documentation specifying the clay core.
3. Central dam core section remediation by grouting and jetgrouting procedure, and reconstruction of the left and right dam ends as in the Alternative 2.
4. Construction of upstream screen as the impermeable dam element, replacement of the core section in the left end and reconstruction of the complete cross-section in the right dam end by rockfilling.

The Alternative 1, considered construction of the impermeable dam section of clay and asphalt concrete, and the Alternative 4, the construction of the upstream screen of reinforced concrete slabs, clay and PEHD foil, thus altogether seven solutions have been analyzed.

Downstream displacement of concrete gallery arch for about 15-20 cm.

Segment of partly destroyed gallery in the right dam end.

The dam remediation alternatives have been compared by quantitative and qualitative analysis, and the analyses results have shown that the Alternative 2. is the most favorable.

The basic concept of the dam remediation according to this Alternative is construction of the plastic concrete cut-off wall as an impermeable element in the central dam part, and replacement of some 100 m of the dam core section in the left end and about 100 m of the complete dam cross-section in the right end, according to the original design, with clay core as the impermeable dam element. In the central dam section, where the cut-off wall is to be constructed, the top dam section shall be reconstructed to the height of 5-10 m, according to the original design. The grouting gallery is planned for reconstruction from the access tunnel in the left end to the second access tunnel in right end dam section (Figs. 3 and 4).

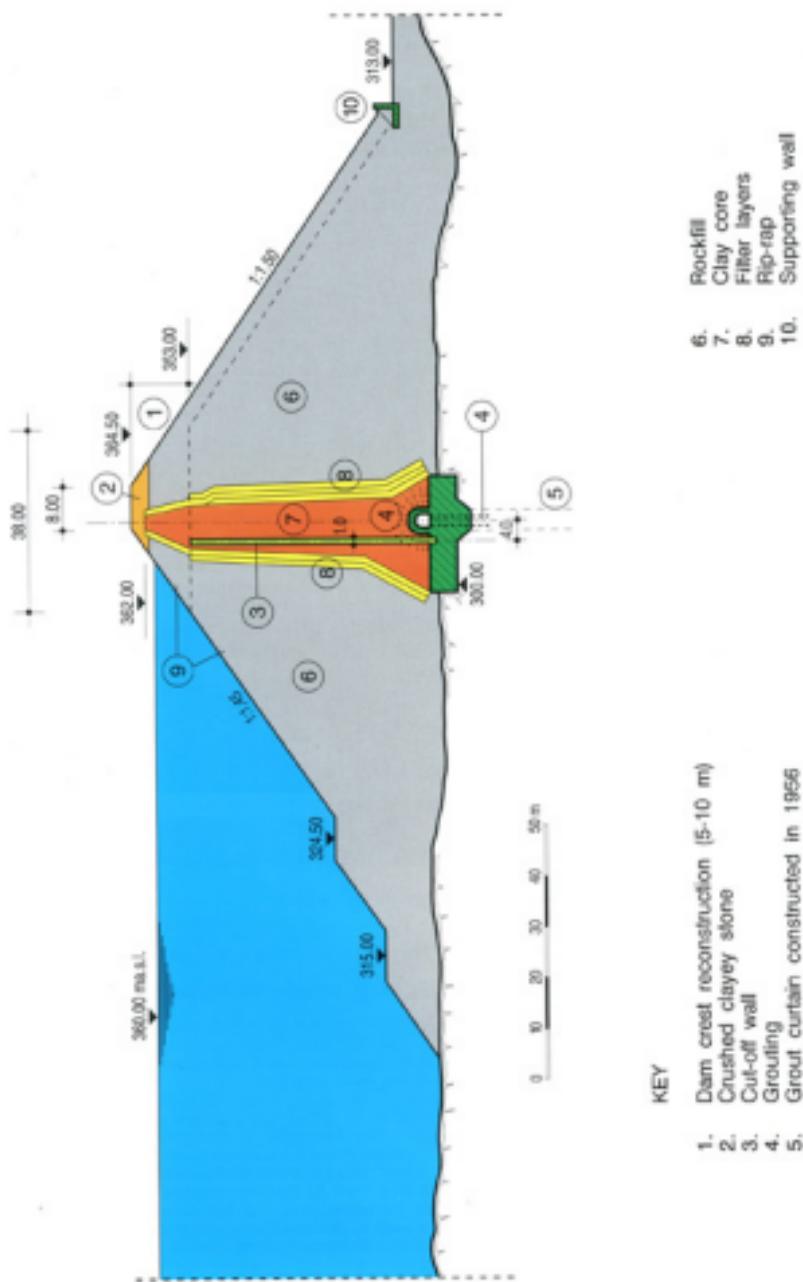

Figure 3. Final solution - typical cross-section

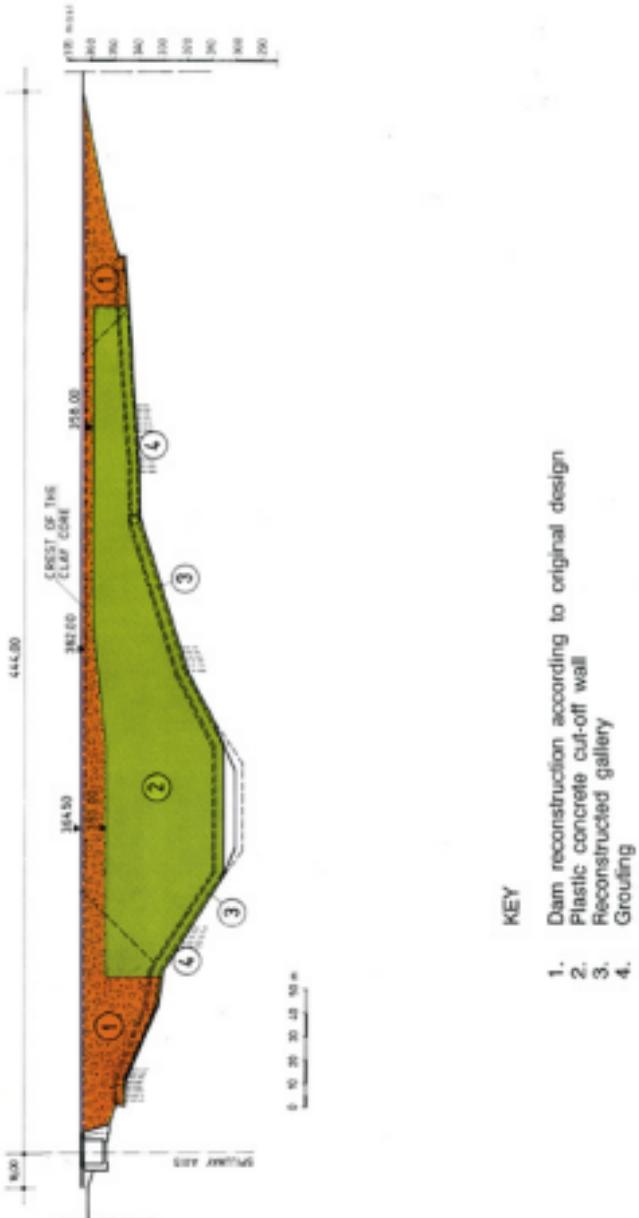

Figure 4. Final solution - longitudinal section

According to this Alternative the plastic concrete cut-off wall is planned to be constructed in the dam clay core, upstream the grouting gallery, on the 4 m center-line distance. The cut-off wall shall be 1 m thick, constructed using the hydraulic trench cutter from the dam platform sufficiently wide to provide for simultaneous construction of cut-off wall and running of traffic along the entire dam length. The cut-off wall shall be founded on the concrete slab, namely rock, while the foundation joint impermeability would be achieved by grouting from the grouting gallery. The area of the downstream filters would be consolidated by grouting, in order to obtain the quality contact between the core and the downstream dam rockfill shell. Thus, the possible more extensive deformation of the cut-off wall, primarily due to the hydrostatic pressure, shall be avoided.

The grouting gallery remediation shall be carried out for several reasons. One of the most important reasons is that its reconstruction would actually be the investigation work which would enable good insight into the clay core damage in the area of the highest hydrostatic pressures along the entire dam length, including the mine planting sites. When reconstructed, the gallery shall allow for high-quality contact grouting of the cut-off wall and its foundation, control of grout curtain impermeability and corrective actions where required. In exploitation, the gallery shall serve for control of the cut-off wall impermeability and, if necessary, for additional corrective actions in order to prevent seepage.

The gallery reconstruction shall generally be carried out in two ways. In sections where the gallery is not caved-in, supporting with steel arches is planned, while the concrete lining shall be carried out by 15 cm thick shotcrete reinforced with double steel mesh. In damaged gallery sections, the excavation shall be carried out under the protection of steel arches and concrete panels, and the 80 cm thick concrete lining shall be constructed.

Reconstruction of partly destroyed gallery with steel arches and shotcrete layer.

The dam remediation works started on August 1, 1993, by remediation of the grouting gallery. Contrary to the forecasted 5-6 months remediation duration, the works lasted about a year since the damage was considerably more intensive than expected. The reconstructed gallery is 350 m long.

Final excavation in the left dam end.

In the course of the dam remediation design documentation development, the Cetina River flood wave characteristics were checked and it was determined that the spillway discharge capacity should be increased from the present 360 m³/s to 420 m³/s, so that at maximum operating level of the reservoir the 10,000-year recurrence period water wave could be discharged. The consequence is an increase in flood level by approximately 1.5 m, requesting the increase in the dam crest elevation from 363 m a.s.l. to 364.5 m a.s.l., namely widening of the downstream dam shell for about 6 m.

In order to prevent the slurry losses during the cut-off wall construction, the clay core consolidation grouting was performed. 5,800 m boreholes were drilled. The average grout mix consumption was about 100 l/m³ of a borehole. In the highest central dam section, on some 55 m long stretch, the average grout mix consumption was about 170 l/m³ of a borehole, while on the remaining length of some 200 m it was about 53 l/m³ of a borehole. The grout mix composition was 80% cement and 20% bentonite, with the dry matter and water ratio between 1:2 and 1:2.5.

In March 1994, the works were initiated for removal of the material from the top dam section to the El. 358 m a.s.l., namely 353 m a.s.l., from the dam core section in the left end to the El. 329 m a.s.l., and from the complete dam cross-section in the right dam end to the El. 344 m a.s.l. About 120,000 m³ of dam material was excavated, which is about 14% of the total dam volume of 874,000 m³. The care was taken that the material shall be reused in the dam, thus it was disposed in its immediate vicinity.

When the excavation works were completed, the gallery construction on these dam sections was started. The gallery was completed late in July 1994. The backfilling was immediately continued in the left and right ends to the El. 353 m a.s.l. and 358 m a.s.l., respectively, from which the cut-off wall construction is performed. When the cut-off wall construction is completed, the dam shall be backfilled to the crest on El. 364.5 m a.s.l.

The rebuilt gallery with the access funnel in the left dam end.

The plastic concrete cut-off wall is being constructed on 256 m of dam length. Its depth varies between 17 and 50 m, and the total surface area is about 9,000 m². The guide trench is excavated by the hydraulic trench cutter under the slurry protection. The plastic concrete composition is: 112 kg of cement, 36 kg of bentonite, 102 kg of rock flour, 1,527 kg of sand and 337 l of water. The laboratory tests of the concrete have shown that after 28 days the concrete compressive strength was 1.67 MN/m² and modulus of elasticity 341 MN/m².

The plastic concrete cut-off wall construction in the dam clay core - excavation by hydraulic trench cutter.

design
elektroprojekt

publisher

CROATIAN NATIONAL ELECTRICITY

Backfilling the left dam end, El. 338.50 m a.s.l.

